

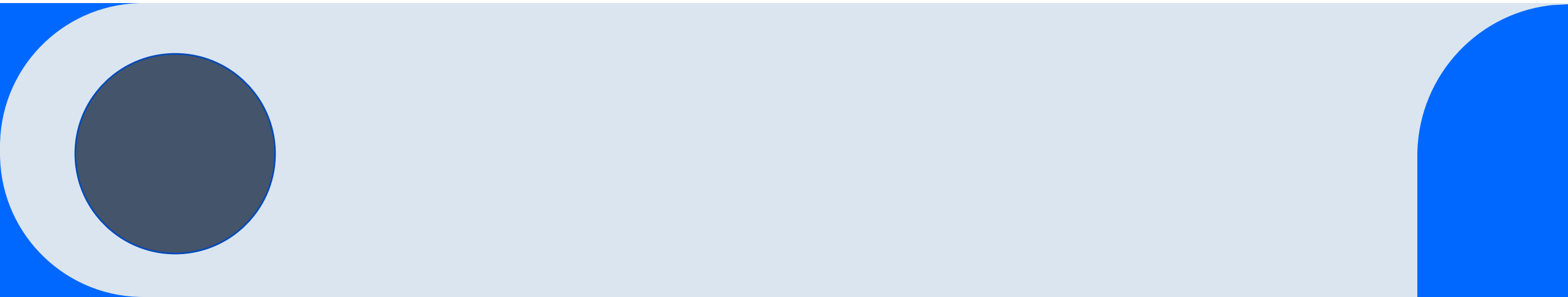
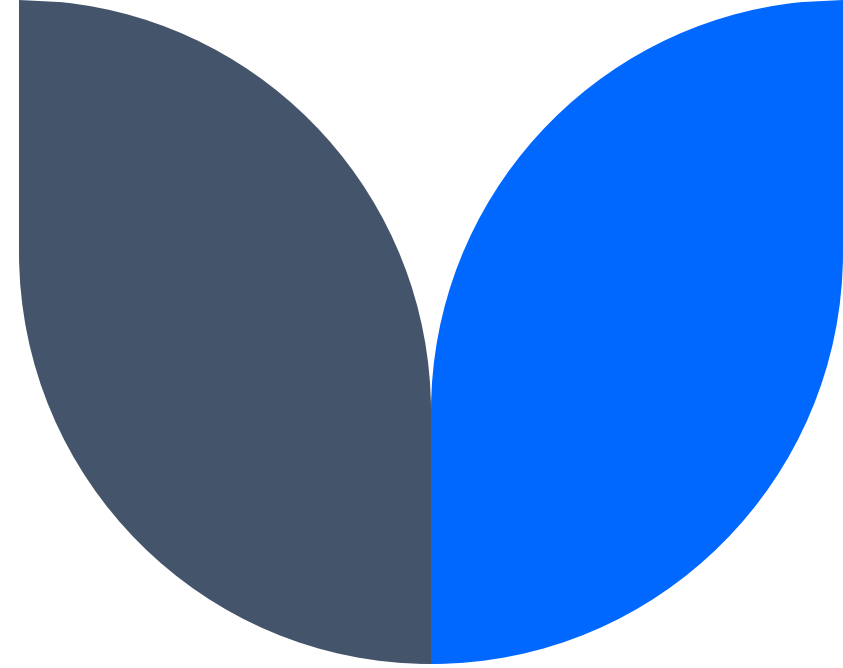

Informele zorg

De Trans

17 mei 2025

Auke Jelle Kingma

Agenda

- Introductie, persoonlijk en werk
- Informele zorg, begrip, het belang
- Verdere verkenning en een standpunt
- Positie informele zorg en formele zorg
- Informele zorg en De Trans
- Enkele stellingen/ in gesprek

Introductie

Introductie

Programmamanager gehandicaptenzorg Friesland

Doel:

Samenwerking stimuleren tussen de GZ organisaties om gezamenlijk de uitdagingen in de zorg aan te gaan

Uitdagingen:

Krapte arbeidsmarkt

Complexe zorgvraag

De juiste plek voor elke client

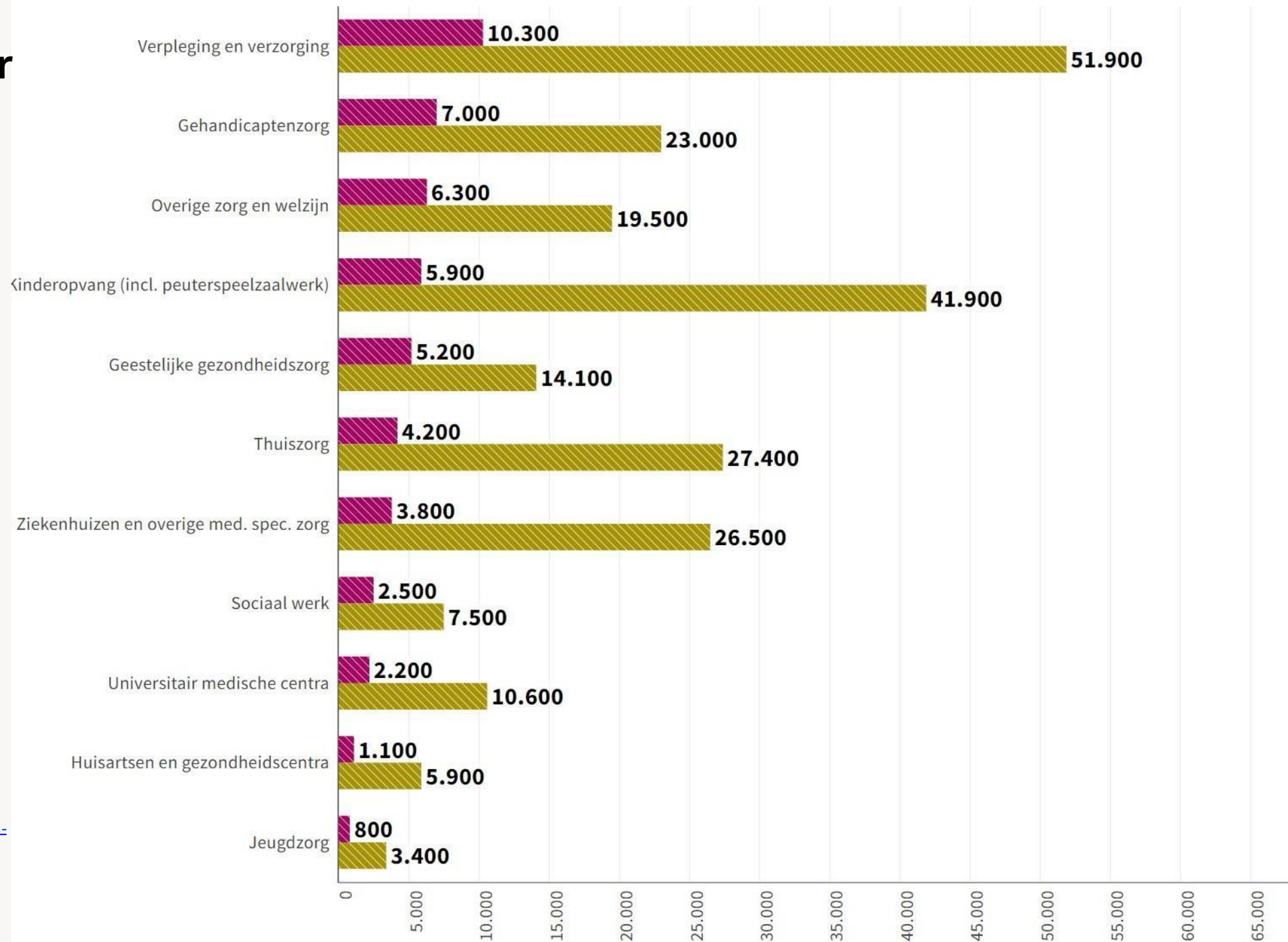
Opgericht: [Byzondr | Elke dag anders, elke dag Byzondr](#)

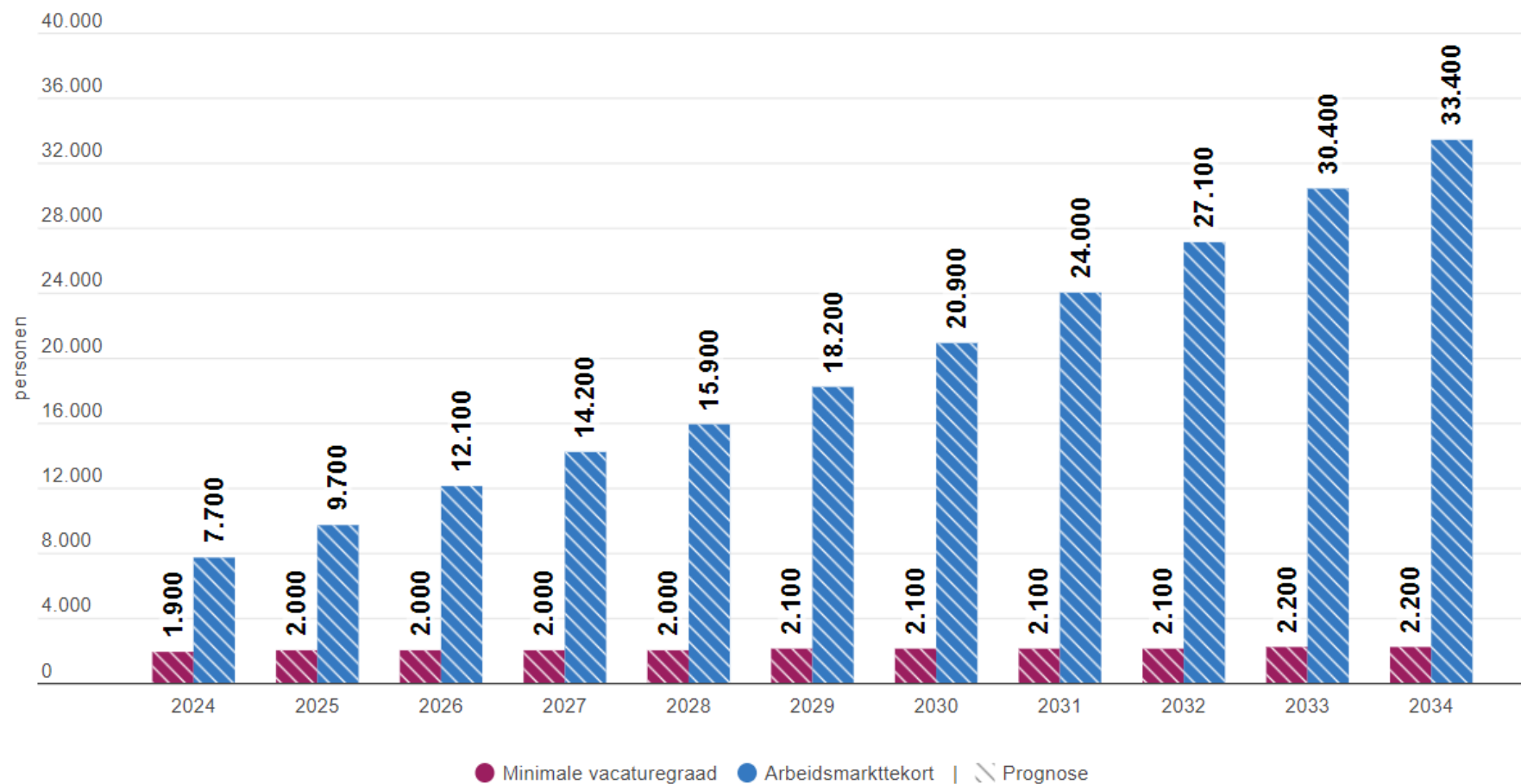
Arbeidsmarkt tekort per branche

● 2022 (prognose)

● 2033 (prognose)

Arbeidsmarkttekort - Nederland, personen

| 2024 - 2034

Jaar (11)

2023

2024

2025

2026

2027

2028

2029

2030

2031

2032

2033

2034

Alle Jaren

Projecten

- Arbeidsmarktbenadering
- Leefstijl
- zorgInnovatie
- MatchWlzfriesland
- logeerwonen
- Toolbox ouder wordende vg

Informele zorg

Begrip

Het onbetaald helpen van anderen

Zorg en ondersteuning die wordt verleend door:

familieleden

vrienden

buren

vrijwilligers

In tegenstelling tot professionele zorgverleners
(formele zorg)

Informele zorg

Waarom belangrijk:

- **Emotionele steun:** Informele zorgverleners bieden vaak een emotionele band die professionele zorgverleners niet kunnen bieden.
- **Continuïteit van zorg:** Informele zorgverleners zijn vaak beschikbaar buiten de reguliere werktijden van professionele zorgverleners.
- **Kostenbesparing, antwoord op arbeidskrapte:** Informele zorg kan helpen om 'handen te hebben' in tijden van personeelstekort en de kosten van professionele zorg verminderen.

Verkenning informele zorg

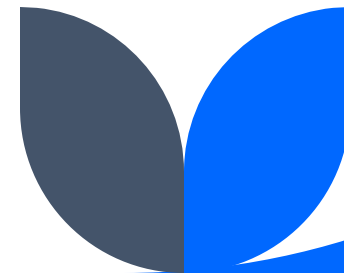
- Mantelzorgers: relatie met betreffende persoon, CBS: min. 8 uren per week, > 3 maanden
- Sociaal netwerk
- Potentieel sociaal netwerk
- Burgerinitiatieven
- Vrijwilligers
- Beroepsmatig

Mantelzorg

- In Nederland geven ongeveer 5 miljoen mensen van 16 jaar en ouder mantelzorg
- Waarvan 830.000 langdurig en intensief
- Vooral mensen 45 – 64, hulpbehoevende ouders
- Daling aantal mantelzorgers (van 5 naar 3 in 2040 per 75-jarige)
- Een op de tien Nederlanders is actief als vrijwilliger in zorg of welzijn
- In totaal gaat het om 1,4 miljoen mensen

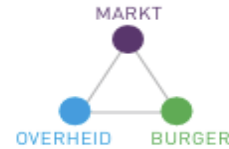

- Een netwerkgerichte aanpak maakt de zorg voor mensen met een

Burgerinitiatieven

oud of nieuw?

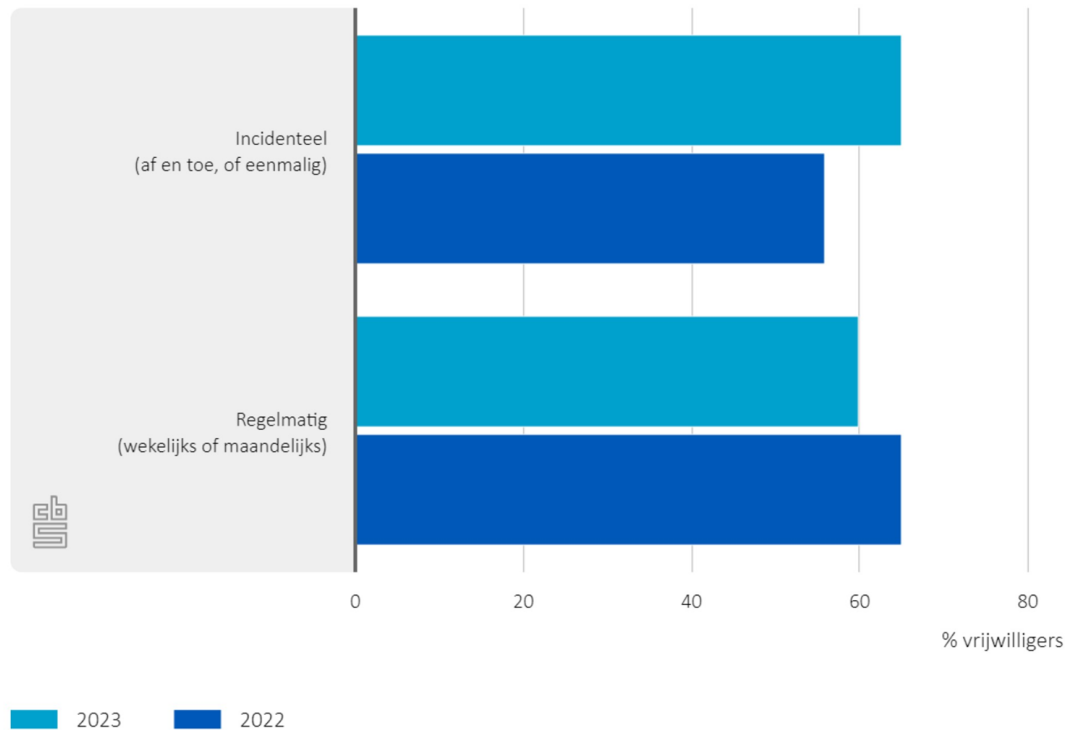

- Samenwerkende burgers in buurt, wijk, dorp, stad: samen ondersteunen en zorgen
- Zie: [burgerinitiatieven-in-zorg-en-welzijn-vilans.pdf](#)

Vrijwilligers

Frequentie vrijwilligerswerk

- 49 procent van de bevolking van 15 jaar of ouder zich in de afgelopen twaalf maanden ten minste één keer vrijwillig heeft ingezet voor een organisatie of vereniging.
- Gemiddeld 4 uur per week
- Vrijwilligers in de zorg(veelal 65- tot 75-jarigen) zijn het meest frequent actief: het vaakst en de meeste uren per week.
- Vrijwilligers bij levensbeschouwelijke instellingen, jeugd- of buurthuiswerk, culturele verenigingen en sportclubs, zijn meer dan de helft wekelijks of maandelijks actief.
- Vrijwilligerswerk voor een school, voor de buurt en voor natuurbehoud wordt veelal incidenteel gedaan.

Beroepsmatig

- 1,7 miljoen medewerkers zorg en welzijn
- 193.000 in de gehandicaptenzorg
- 7000 vacatures
- In 2034: 33000

Informele zorg, een standpunt

- Marcel Canoy, hoogleraar gezondheidseconomie, VU ([Zet informele zorg aan het roer – Sociale Vraagstukken](#)), jan 25
- Personele schaarste → ‘Langdurige zorg moet radicaal anders’ . De informele zorg moet leidend zijn, de informele zorg is de basis
- Mantelzorgers, vrijwilligers en buurtinitiatieven moeten een grotere rol krijgen in de zorgverlening, met professionele zorg als aanvulling waar nodig. Transitie naar zorgzame buurten
- Relatie formele zorg – informele zorg. Ontmoeting op verschillende manieren:
 1. Langdurige zorginstelling: informele zorg is een toevoeging op de formele zorg; met bijbehorende regels en cultuur
 2. Thuissituatie: familie, vrijwilligers ontmoeten medewerkers sociaal domein, wijkverpleging etc
 3. Tussenvormen, bijv dagbesteding : soms formele zorg, soms meer een burgerinitiatief

‘Het is onzinnig om Wmo-taxi’s in te zetten als gepensioneerde buurtgenoten ook prima kunnen rijden’

Informele zorg, een standpunt

- Voorbeeld: Liv Inn Hilversum: van verpleeghuis tot gebouw waarin ouderen wonen, sommige gezond, sommige hebben een indicatie. Alles zelf organiseren, gefaciliteerd door woningcorporatie
- Zorgsysteem leidend? Risicomijdendheid. Of betrokkenheid als familie, burens, vrienden leidend?
- Informele zorg is nu vaak de onderliggende partij
- **Stelling:** de informele zorg is in the lead, haalt de formele zorg erbij als dat aan de orde is → minder zorg, gezondere verhouding tussen formele en informele zorg
- Dit vereist echter een **cultuuromslag**, waarbij beleidsmakers en zorginstellingen bereid zijn om bestaande structuren en regels te herzien en meer ruimte te geven aan burgerinitiatieven

Positie informele zorg tov formele zorg

- Voor zorgmedewerkers is een goede en gelijkwaardige samenwerking met deze groeiende groep informele zorgverleners belangrijk.
- Iedereen heeft daarbij zijn eigen expertise; jij als zorgmedewerker, maar zeker ook de andere partijen. Zij kennen de cliënt het best en weten wat zijn of haar wensen zijn.
- Maar een gelijkwaardige samenwerking is nog niet altijd vanzelfsprekend. Als zorgmedewerker kun je hier een belangrijke rol in spelen. Lees meer over gelijkwaardig samenwerken

Lees meer: <https://www.zorgvoorbeter.nl/themas/informele-zorg>

SAMENWERKING CLIËNTEN, MANTELZORGERS & ZORGVERLENERS

WAAROM IS SAMENWERKING NODIG?

Om goede zorg te bieden is het belangrijk dat de cliënt, mantelzorgers en zorgverleners samenwerken.

Benutten van ieders expertise en bijdrage

Door samen te werken kan gekeken worden hoe iedereen in zijn kracht gezet kan worden en hoe verschillende rollen en expertises het beste op elkaar kunnen aansluiten.

Bereiken van persoonsgerichte zorg

Professionele zorgverlening is maar een deel van de ondersteuning voor ouderen. Denk bijvoorbeeld aan de buurvrouw die een luisterend oor biedt, een zoon die als enige zijn moeder mag helpen aankleden, en een zorgverlener die de nodige medicatie toedient. Door samen te werken kan de ondersteuning aangepast worden aan de behoefte van de cliënt.

HOE KAN DE SAMENWERKING VAST GEHOUDEN WORDEN?

Vaak besteden we pas aandacht aan de samenwerking als er iets niet gaat zoals we willen. Toch is het belangrijk om ook aan de samenwerking te werken als die goed verloopt. Je wilt namelijk dat de samenwerking ook in de toekomst goed blijft. Neem de samenwerking daarom niet voor lief maar sta samen stil bij wat er goed gaat en waarom. Geef hiervoor ook waardering.

WAAROM IS SAMENWERKING NIET ALTIJD MAKKELIJK?

Verschiedende visies op samenwerking kunnen botsen door:

- Botsende ideeën over ieders rol
Mantelzorgers die bijvoorbeeld (te) kritisch betrokken zijn of juist (te) afwezig zijn in de ogen van de zorgverlener.
- Botsende opvattingen over goede zorg
De zorgverlener kan gebonden zijn aan richtlijnen & procedures, terwijl de cliënt en mantelzorger eigen opvattingen hebben over wat belangrijk is in de zorg, bijvoorbeeld uiterlijke verzorging.
- Botsende waarden
Iedereen brengt zijn eigen waarden mee in de samenwerking. Deze waarden kunnen soms botsen. Denk aan huiselijkheid versus professionele normen.
- Belemmerende overtuigingen
De mantelzorger kan het spannend vinden om verbeterpunten aan te kaarten, terwijl de zorgverlener de mantelzorger niet wil overvragen.
- Daarnaast kunnen veranderingen zoals wisselingen in personeel, impact hebben op de samenwerking, rolverdeling of belastbaarheid van mensen. Elke verandering vraagt weer nieuwe afstemming en zoeken naar een nieuwe balans met elkaar.

Wil je meer weten over hoe je de samenwerking tussen zorgverleners en mantelzorgers kan versterken? Scan de QR code en bekijk onze website.

Positie informele zorg tov formele zorg

Onderzoek Erasmus school of health policy and management

- Benutten ieders expertise en bijdrage
- Persoonsgerichte zorg
- Redenen waarom de samenwerking niet altijd gemakkelijk is

[Samen werken aan een betere samenwerking tussen formele en informele zorg | Erasmus School of Health Policy & Management | Erasmus University Rotterdam](#)

Positie informele zorg tov formele zorg

SAMENZORG

Instrumenten ter versterking van de samenwerking
tussen cliënt, mantelzorger en zorgverlener

Gebruikershandleiding

Praktische instrumenten voor ondersteuning van
zorgverleners, mantelzorgers en cliënten bij het
verbeteren van de onderlinge samenwerking.

Informele zorg en De Trans

- Visie: "De Trans ontwikkelt en faciliteert de inzet van informele zorg als het hart van de ondersteuning aan een individuele cliënt en de cliënten van De Trans als groep."
- Doelstelling: Streven naar het 'Team van de toekomst': gelijkwaardig samenwerken van formele en informele zorg waarbij de bewoner het middelpunt is.
- Samen zorgen voor de cliënt: Van "zorgen voor" naar "zorgen dat" de cliënt een kwalitatief goed en betekenisvol leven kan leiden
- Sociaal netwerk en vrijwilligers: De cliënt staat centraal, daaromheen staat het sociaal netwerk en vervolgens de vrijwilligers. Pas daarna komt de formele zorg vanuit De Trans in beeld

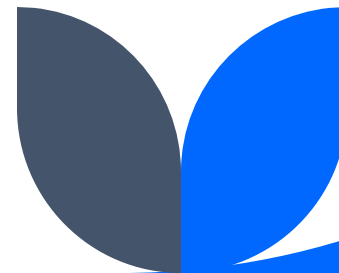
Strategische doelstellingen

- 2025 en verder: Op 1/1/2026 is de visie op informele zorg uitgewerkt in beleid en vertaald naar een operationele aanpak
- Op 1/1/2028 is er een gelijkwaardige samenwerkingsrelatie tussen formele en informele zorg

Mijn ervaring

- Weekends, woensdagmiddagen
- Redelijk goed contact
- Tijd voor wat extra's, niet structureel
- Nog weinig inzet informele zorg
- Aangeboden, nooit gevraagd

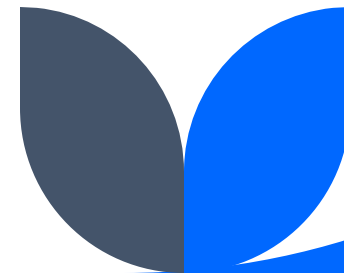
Enkele stellingen

Informele zorg is onmisbaar voor de goede zorg en ondersteuning van kwetsbare mensen

Informele zorg moet een veel betere plek krijgen bij zorgorganisaties

De formele zorg moet zich aanpassen aan de informele zorg

Minder regels en protocollen zijn nodig in de zorg; daardoor betere aansluiting met 'gewoon leven'

Bedankt

